

Fakamatala ma‘á ha kau ma‘u lakanga fo‘ou

CHARITIES
SERVICES

Ngā Ratonga Kaupapa Atawhai

Talamonū atu ‘i ho‘o hoko ko ha tokotaha ma‘u lakanga/‘ōfisa ‘o ha kautaha ngāue ‘ofa! ‘I ho lakanga ko ha ‘ōfisa, ko ho fatongiá ko ho‘o ngāue ma‘á e lelei taha ‘a ho‘o kautaha ngāue ‘ofá, ‘o fakapapau‘i ‘okú ne nofo taha ki he me‘a na‘e fokotu‘u ia ke ne fakahokó pea mo e lelei ‘okú ne ‘oatu ma‘á e kakaí.

‘E tokoni atu ‘a e fakamatala ko ‘ení ke ke mahino‘i ai ‘a ho lakanga ko ha ‘ōfisa koe pea mo e founa ke ke fakalele lelei ai ‘a ho‘o kautaha ngāue ‘ofá.

► Mahino‘i ‘a ho‘o ngaahi tu‘utu‘uní pea mo ho lakangá

Ke ke hoko ko ha ‘ōfisa lelei, ‘oku fiema‘u ke ke mahino‘i ko e hā ‘a e [fa‘ahinga kautaha ngāue ‘ofa](#) ‘okú ke kau ki ai pea [mo ho ngaahi fatongiá](#).

[Ko ho‘o ngaahi tu‘utu‘uní](#) ko ha konisitūtone pe tohi talāsiti fakalao ia ‘okú ne fakamatala‘i ‘a e taumu‘a na‘e fokotu‘u ki ai ‘a ho‘o kautaha ngāue ‘ofá pea mo e founa ke a‘usia ai ‘e ho‘o kautaha ngāue ‘ofá ‘a ‘ene taumu‘á. Te ke lava ‘o lau ‘a ho‘o ngaahi tu‘utu‘uní ‘i he [Charities Register](#).

► ‘Ilo ki ho ngaahi fatongia fakalaó

‘Oku kehekehe pē ‘a e ngaahi fatongia ‘o e ngaahi kautaha ngāue ‘ofá ‘o fakatefito pē ‘i he founa ‘o honau fokotu‘utu‘ú, ‘enau ngaahi tu‘utu‘uní, ngaahi sēvesi ‘oku nau fakahokó pea mo honau fakapa‘angá. ‘E lava ‘e ha kautaha ngāue ‘ofa ‘o fakahoko ha fa‘ahinga ngāue ‘oku fakalao ke a‘usia ai ‘a ‘ene taumu‘á, ka ‘oku mahu‘inga ke ‘ilo felāve‘i mo e pou pou ki ha ngāue fakapolitikale pea mo ha [taukave](#) (tu‘uaki ‘o ha fa‘ahinga fakakaukau pau). Ki ha fakamatala lahi ange fekau‘aki mo ho ngaahi fatongia fakalaó, vakai‘i ‘a e [peesi ki he ngaahi fatongia ‘o e ngaahi kautaha ngāue ‘ofá ‘i he malumalu ‘o e laó](#), ‘a e [Community Law’s Community Toolkit \(Ngaahi Nāunau Ngāue ‘a e Community Law\)](#) pea mo e [A Legal Handbook for Charities \(Ko ha Tohi Ngāue Fakalao ma‘á e Ngaahi Kautaha Ngāue ‘Ofá\)](#).

► Leva‘i tokanga ‘a e ngaahi me‘a ‘e ala matu‘utāmaki

Ko e fatongia ia ‘o ‘ou ke fakapapau‘i ‘oku ma‘u ‘e ho‘o kautaha ngāue ‘ofá ‘a e ngaahi me‘angāue totonú ke leva‘i‘aki ha ngaahi me‘a ‘e ala matu‘utāmaki. Fakapapau‘i ‘oku ‘i ai ha [tu‘utu‘uni ngāue ki he fepakipaki](#)

[‘i he ngaahi fatongiá \(conflict of interest policy\)](#) ‘a ho‘o kautaha ngāue ‘ofá, pea ‘oku ‘i ai ha‘o palani ki ha taimi ‘e hoko ai ha ta‘efemahino‘aki. ‘Oku ‘i ai ha [ngaahi tu‘utu‘uni ngāue mo ha ngaahi founa ngāue](#) ‘a e CommunityNet Aotearoa ke tokoni ki hono leva‘i ‘o ha ngaahi me‘a ‘e ala matu‘utāmaki.

► Tokanga‘i ‘a ho‘o pa‘angá

Ko e fatongia ia ‘o ‘ou ke ‘ilo‘i ‘oku ngāue‘aki ‘a e pa‘anga ‘a ho‘o kautaha ngāue ‘ofá ki he ngaahi me‘a totonú. ‘Oku ‘uhinga ‘eni ki hono fakapapau‘i ‘oku fokotu‘u ha ngaahi fa‘unga ngāue ki hono vakai‘i ‘o e ngaahi me‘a fakapa‘angá ke malu‘i ‘a ho‘o pa‘angá. Vakai‘i ‘a e nāunau [talateu ki hono leva‘i ‘o e ngaahi me‘a fakapa‘angá](#) me‘i he CommunityNet Aotearoa.

► Tauhi ha ngaahi lēkooti lelei

‘Oku mahu‘inga ‘a e tauhi lelei ‘o e ngaahi lēkootí. ‘Oku totonu ke ke tauhi ha ngaahi lēkooti ‘o ho‘omou ngaahi fakatahá, pa‘anga ‘oku ma‘u ‘e ho‘o kautaha ngāue ‘ofá, ho‘o fakamolé, me‘a ‘okú ke fakahokó pea mo ho‘o [kau ngāue ‘ofá](#). Vakai‘i ‘a e [talateu ki he tauhi lēkootí](#) ‘a e CommunityNet Aotearoa.

► Fakapotopoto‘i ‘a ho‘o Taumu‘á

Ko e taha ‘o e ngaahi pole lalahi taha ki ha fa‘ahinga kautaha ngāue ‘ofa pē ko ‘ene palani atu mo kumi ha fakapa‘anga taimi lōloa. Ngāue‘aki ‘a e [NZ Navigator](#) ke ‘ilo‘i‘aki ho ngaahi mālohingá mo e ngaahi vaivai‘angá. Fakapapau‘i ‘okú ke [palani atu ki he kaha‘u ‘o ho‘o kulupu pulé](#) pea ‘i ai mo [ha palani ki ha kau mēmipa fo‘ou](#).

► Līpooti 'i he ta'ū kotoa pē

Kuo pau ki he ngaahi kautaha ngāue 'ofa kotoa pē kuo 'osi lēsisita ke nau fakahū ha [fakamatala fakata'ū](#) mo ha līpooti ki he 'enau faifatongiá pe ko ha fakamatala pa'anga 'i he māhina 'e ono hili 'a e ngata 'o 'enau ta'ū fakapa'angá. Ko e ngaahi līpooti ki he faifatongiá mo e ngaahi fakamatala pa'angá kuo pau ke nau fakakakato 'a e [ngaahi tu'unga ki he līpooti \(reporting standards\)](#) kuo 'osi fokotu'ū ma'á e ngaahi kautaha ngāue 'ofá.

► Fakahū 'a e ngaahi fakaikiiki fakamuimui tahá

Kuo pau ke ke [tauhi ke ma'ū 'a ho ngaahi fakaikiiki fakamuimui taha ki he fetu'utaki](#) koe'uhí ke tau kei fetu'utaki pea mo 'oatu ha ngaahi fakamanatu te ke ala fiema'ū. 'Oku mātu'aki mahu'inga ke ke fakahā mai kiate kimautilu 'i loto 'i he māhina 'e tolu ha fa'ahinga liliu ki he ngaahi fakaikiiki 'o ho'o kautaha ngāue 'ofá.

► Hokohoko atu ho'o ako ki he ngaahi fakamatalá

'Oku mahu'inga ke tuku hao taimi ke ako ai fekau'aki mo e founa ke toe fakalei'i ai 'a ho'o kautaha ngāue 'ofá. Ko e nāunau ki he [talateu ki he fatongia pulé](#) meí he CommunityNet Aotearoa ko ha feitu'ū lelei ia ke kamata mei ai. Te ke toe lava foki 'o mamata'i 'a 'emau vitiō ko e [support for new officers \(poupou ma'á e kau ma'ū lakanga/'ōfisa fo'ou\)](#) pea mo vakai'i 'a e [Officer Kit \(Nāunau ki he Tokotaha Ma'ū Lakangá\)](#) 'i he'emau uepisaití.

Kei fiema'ū ha tokoni?

[Fokotu'ū hao taimi kiliniki fakatāutaha](#) pea 'e lava ke ke talanoa mai ai kiate kimautilu 'i he telefoní pe 'i ha talanoa vitiō (Zoom).

Fetu'utaki mai kiate kimautilu

Telefoní: 0508 CHARITIES (0508 242 748)
'Īmeilí: info@charities.govt.nz